

Biró Róbert (Szegedi Tudományegyetem)

Mi fán terem a manipuláció? – Különböző álláspontok ütköztetése

Mindennapjainkat szinte teljes mértékben átszövik a különböző reklámok, hirdetések és plakátok, illetve más, befolyásolást előidéző szituációk. De mit tekint manipulációnak a nyelvtudomány, a reklámelmélet, a szociálpszichológia, illetve maga a befogadó?

Jelen előadásom alapját készülő TDK-dolgozatom képzi. Megvizsgálom, hogy mit is értenek a különböző tudományterületek a manipuláció-fogalom alatt, majd néhány példán keresztül (reklámok és hétköznapi szituációk) szemléltetem és elemzem – főként nyelvtudományi szempontok alapján – az ezekben megjelenő manipulációs stratégiákat.

A manipuláció vizsgálata több szempontból is érdekes terület. Nyelvészeti szempontok alapján bizonyos szavak, szó szerkezetek alapján kimutathatók manipulációs stratégiák megléte egy-egy adott megnyilatkozásban. Előadásomból kiderül továbbá az is, hogy egyes pragmatikaelméletekbe hogyan fér bele a manipuláció jelensége – itt főként a beszédaktus-elmélet kap nagy hangsúlyt.

Azonban nem csupán nyelvész-szemmel vizsgálom meg a manipulációt. Az előadásomban kísérletet teszek arra is, hogy reklám- és szociálpszichológiai szempontból is értelmezem a manipuláció fogalmát. Vajon mennyire tudatos tevékenység – manipulációs stratégiák szempontjából – a reklámszövegek megalkotása? És hogyan kezeli a szociálpszichológia a manipulációt? Mi a határ meggyőzés és manipuláció között? Ezekre a kérdésekre is igyekszik választ találni az előadás.

Marton Andrea (Babeş-Bolyai Tudományegyetem Márton Gyula Nyelvészeti Szakkollégium)

Milyen a tanácsadás nyelve? Önfeljesztő könyvek narratív pszichológiai nyelvi elemzése

Az *önfeljesztő* címkével ellátott könyvekkel szemben érzékelhető bizonyos fokú általános ellenszenv, és ehhez általában a kliséesség, esetenként a giccsesség, túlretorizáltság érve szokott kapcsolódni. A *klisé* itt kiemelendő, mert egyaránt utalhat formai és gondolati felszínességre. Online könyvesboltok és olvasói weboldalak, fórumok számbeli és szóbeli értékeléseit felhasználva kiválasztottam három olyan *self-help* könyvet, amelyről az olvasók azt állítják, kár volt elolvasniuk őket, illetve három olyat, amelyet ajánlanak, azzal a vallomással, hogy valóban megváltoztatták az életüket. Ezek a következők: *Gazdag papa, szegény papa* (Robert T. Kiyosaki); *Gondolkozz és gazdagodj!* (Napoleon Hill); *A Titok* (Rhon-

da Byrne); illetve: *Atomi szokások* (James Clear); *Az élet értelméről* (Viktor E. Frankl); *A kiemelkedően sikeres emberek 7 szokása* (Sean Covey).

Két irányból közelítem meg ezeket a szövegeket az elemzésemben: kvantitatív úton, a narratív pszichológiai tartalomelemzés eszközeivel, illetve kvalitatív módon, az előbbi módszerre támaszkodva fő témákat, kliséket és kreatív kifejezéseket kiemelve.

A narratív pszichológiai tartalomelemzés számítógépes eszközökkel figyeli meg a szövegekben előforduló tartalmas szavakat, illetve funkciószavakat. Az előbbiekből kiderülhetnek a szöveg fő témái, domináns érzelmi töltete, a funkciószavak pedig (pl. névmások, kötőszók) arra mutathatnak rá, a szerző-narrátor hogyan kapcsolódik az olvasóhoz. Ezen módszer alkalmazásakor elsősorban James Pennebaker *The Secret Life of Pronouns: What Our Words Say About Us* című könyvére támaszkodom.

Béla Bálint (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Hermányi Dienes József irodalmi programja és felekezeti vonatkozású anekdotái

Hermányi Dienes József (1699–1763) nagyenyedi református prédikátor nevét az irodalomtörténet-írás elsősorban *Nagyenyedi Demokritus* címen említett anekdotagyűjteménye miatt jegyzi, de monografikus jelleggel egyelőre nem született az életműről átfogó munka Gyenis Vilmos posztumusz megjelent kandidátusi értekezésén kívül. A Nagyenyedi Demokritus kritikai kiadását S. Sárdi Margit készítette el 1992-ben, de ezidáig nem történt meg a korpusz részletekbe menő, szövegközpontú elemzése.

Előadásomban paratextusai és felekezeti vonatkozású anekdotáin keresztül vizsgálom Hermányi Dienes József irodalmi programját, illetve azt, hogy miként viszonyul Hermányi a különböző felekezetekhez. A Hermányival foglalkozó szakirodalom korábban az egyházi felől a világi nézőpont felé való eltolódással jellemezte a szerző írásmódját, de ez a megközelítés számos torzítást eredményez. Éppen ezért szükségeszerű az életmű újratárgyalása, elsősorban a szórakoztató irodalom felől megközelítve, hiszen Hermányi műve az ilyen jellegű szövegtípusokkal is rokonságot mutat. Korábban a szakirodalom elhanyagolta a gyűjtemény forrásainak vizsgálatakor a különféle egyházi jegyzőkönyveket, így előadásomban a kutatás ilyen irányú perspektíváiról is beszélek.

Czeglédi Lili (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Farkasábrázolások Pilinszky János kései életművében

Az állatok szimbólummá válása a törzsi kultúráktól kezdve végigkíséri történel-